

Service

Saksbehandler: Eva Daabach, Tlf: 75 10 10 13
Epost: vkop@vefsn.kommune.no

Vår dato: 19.04.2007 Vår referanse: 07/148-4 Arkivkode: C60

Deres dato: 19.04.2007 Deres referanse:

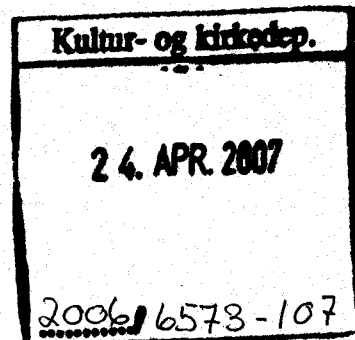
Vår referanse bes oppgitt ved henvendelser

Det Kgl. Kultur- og kirkedepartement
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

BIBLIOTEKREFORM 2014 - HØRINGSUTTALELSE

Formannskapet behandlet i møte 17.04.2007 sak 70/07

Følgende vedtak ble fattet:

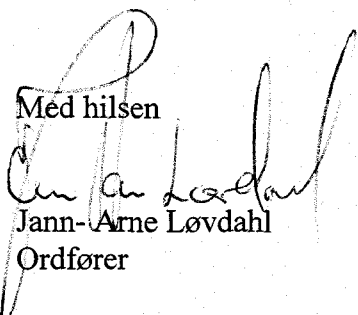
Formannskapet vedtak:

Vedlagte uttalelse vedtas som Vefsn kommunes høringsuttalelse til utredningen "Bibliotekreform 2014" fra Kultur- og kirkedepartementet ved ABM-utvikling.

Begrunnelse:

Høringsuttalelsen gir en helhetlig uttalelse til utredningen. Den kommenterer utredningen både på generelt grunnlag og i forhold til de enkelte målområdene og en del av forslagene.

Med hilsen

Jann-Arne Løvdahl
Ordfører

Vedlegg:
Høringsuttalelsen

Bibliotekreform 2014 – høringsuttalelse fra Vefsn kommune

ABM-utvikling har på oppdrag fra Kultur- og kirke departementet, utarbeidet en utredning for hele bibliotekfeltet, kalt *Bibliotekreform 2014*. Høringsfristen for utredningen var opprinnelig satt til 1. april d.å., men er senere blitt forlenget til 1. mai.

Del I i utredningen gir en samlet oversikt over strategier og tiltak med kostnadsberegning, mens del II er en mer omfattende og utfyllende beskrivelse av sektoren. Utredningen innfører begrepet *Norgesbiblioteket*, som en felles betegnelse på et samarbeidende biblioteknettverk hvor alle typer bibliotek, medier og konvensjonelle og nettbaserte tjenester inngår. *Norgesbiblioteket* skal virkeliggjøres gjennom tre målområder: **Innhold og tjenester, Struktur og organisering, Kompetanse og forskning.**

Generell kommentar

Det er av grunnleggende betydning at utredningen innledningsvis slår fast bibliotekenes samfunnsoppdrag. Å sikre en demokratisk møteplass gjennom fri tilgang til informasjon, kunnskap og kultur vil alltid være bibliotekenes viktigste oppgave og bærebjelke.

Det er også viktig at utredningen legger opp til en gjennomgående bibliotekreform for hele bibliotekvesenet hvor samhandling og samarbeid vektlegges, uavhengig av bibliotektype og hierarkisk plassering. Det er en styrke at utredningen ser kvalitetsheving og ulike organisatoriske grep i sammenheng. Imidlertid blir konsoliderte bibliotek (sammenslåing av ressurser i flere kommuner) langt på veg sett på som en forutsetning for varige forbedringer. Andre former for tett samarbeid mellom bibliotekenheter, blir i for liten grad vurdert som en mulighet.

Målområde 1: Innhold og tjenester

Digitale tjenester og innhold

Rask endringstakt, ikke minst i forhold til teknologi og medier, i et stadig mer globalisert kunnskapssamfunn, gjør det svært viktig å gi bibliotekene et skikkelig løft slik at de kan følge utviklingen og ligge i front.

Samfunnet og den enkelte innbygger har hele tida behov for fornyet kunnskap og tilgang på gode møteplasser for å motta informasjon, kultur og litteratur. Ikke minst gjelder dette i forhold til barn og unge og det flerkulturelle Norge.

Utfordringen for bibliotekene blir, i tillegg til konvensjonelle samlinger, også å kunne tilby digitale samlinger via gode nettbaserte løsninger. I all virksomheten må brukerfokus legges til grunn.

For mange små og mellomstore bibliotek på Vefsn's størrelse, er arbeidet med å lage nettbaserte tilbud som også omfatter digitalisert materiale, en stor utfordring både m.h.t. ressurser og kompetanse. Dersom vi skal lykkes, er det nødvendig at de skisserte nasjonale fellessatsingene som portaler, lisensavtaler, digitaliseringsprogram m.v. blir realisert, og at det blir bevilget penger til kompetanseutvikling for bibliotekansatte, jfr. punktet Kompetanse og utvikling.

Biblioteket som læringsarena

Utredningen vektlegger bibliotekets rolle som læringsarena for hele befolkningen. Tilgang på kunnskapskilder og læringsmiljø er viktig for kunnskapstilegning i alle aldre. Folkebibliotekene yter et stort bidrag til den formelle og uformelle utdanningen i Norge. Å

oppretholde den fysiske møteplassen i lokalmiljøet, der folk bor og studerer, blir svært viktig også i framtida.

Kunnskapsrike innbyggere forutsetter god tilgang på variert litteratur, tilgjengelig i ulike medier, i digitalisert og konvensjonell form. Ikke minst er dette viktig i skolen, der grunnlaget for læring blir lagt. Å beherske språket, ha ferdigheter i forhold til IKT og lære kildekritikk, er nødvendige ferdigheter for å hevde seg i utdanningssamfunnet.

Folke- og skolebibliotekene vil være sentrale aktører for gjennomføring av Kunnskapsløftet. Skolebibliotekene har generelt lav standard og lite ressurser, selv om det fins gode unntak. Dette gjelder også for Vefsn kommune. Gjennomføringen av Kunnskapsløftet krever nært samarbeid mellom folke- og skolebibliotek, og skolebibliotekene må styrkes både når det gjelder lokaler, materiell, utstyr og personell.

Kultur- og litteraturformidling

Folkebibliotekene har også et kulturpolitisk ansvar for å gjøre mangfoldet av litteratur kjent for brukerne, både via nye presentasjonsmåter på nettet og via arrangement/tiltak og det daglige formidlingsarbeidet i biblioteket. Det er gledelig at utredningen foreslår å styrke og utvide innkjøpsordningene for ulike medier, både for voksne og barn.

Arbeidet med litteraturformidling og lesestimulering for barn har vært særlig vektlagt i folkebibliotekene de siste årene, konkretisert gjennom satsinga "Gi rom for lesing". Vefsn bibliotek har erfart at den kulturelle skolesekken er en viktig medspiller i arbeidet med barn og unge, og det har stor betydning at utredningen legger opp til mer midler til produksjon og formidling innenfor skolesekken.

Aktiv kultur- og litteraturformidling, ikke minst i forhold til barn og eldre, er langt på veg avhengig av at det finnes et fysisk bibliotek man kan oppsøke.

Målområde 2: Struktur og organisering

Organisatorisk bibliotekreform

Folkebibliotekene

Utredningen vektlegger sterkt behovet for konsolidering. Argumentasjonen er at Norge har mange små bibliotek med begrensede ressurser og åpningstider, som hver for seg ikke greier å oppfylle brukernes behov, gi likeverdige tilbud og være den samfunnsaktøren Norgesbiblioteket legger opp til. Det understrekes at konsolideringen ikke har stiftelser som mål, men større kompetansemiljøer.

Det anbefales at større bibliotek blir opprettet ved at bibliotekressursene i flere kommuner i geografisk nærhet samles til et nytt konsolidert bibliotek. For å dekke alle kompetanseområder bør enheten ha minimum 6-8 årsverk og bibliotek med færre enn 5 årsverk bør konsolideres. Det vil bli brukt stimuleringsmidler for å oppnå konsolidering. Utredningen forutsetter at bibliotekloven endres for å lovfeste samarbeid på tvers av bibliotektyper. Utredningen påpeker også det må stilles krav til kvalitet i skolebibliotekene ved at forskriften til Opplæringsloven endres.

Fra Vefsn ståsted er det viktig at konsolideringen tar utgangspunkt i lokale rammebetingelser og føyte behov. Konsolidering må bygge på et frivillig samarbeid som oppfattes naturlig mellom nabokommuner. Ot. prp. 95 (2005-2006) åpner for interkommunalt samarbeid og nåværende biblioteklov gir allerede mulighet for å drive folkebiblioteket i samarbeid med en annen kommune, fylkeskommune eller statlig institusjon (§ 4).

Vefsn bibliotek har vi i dag 4,94 stillinger, rett i underkant av anbefalt nedre grense for selvstendig enhet. Infrastruktur og geografiske forhold **kan** gjøre det naturlig å samarbeide med Grane og Hattfjelldal, som til sammen har 1,65% stilling. I Grane er det ufaglært biblioteksjef, i Hattfjelldal er biblioteksjefen i ferd med å ta utdanning. Om man ender opp med et konsolidert bibliotek eller inngår tettere samarbeid innenfor nåværende struktur, må være opp til de berørte kommunene å bestemme. Selv ved en konsolidering vil vi likevel fortsatt befinne oss i minimumsområdet for det antall årsverk uredningen anbefaler. Ovennevnte samarbeid vil, i fall det skulle bli en realitet, komme til å foregå på tvers av eksisterende regiongrenser.

Det er naturlig at små bibliotek skal dra nytte av faglige kompetanse fra større bibliotek. For Vefsn er det imidlertid viktig at samarbeidet/konsolideringen praktiseres på en slik måte at det største biblioteket ikke blir tappet for ressurser for å heve de mindre. I vårt tilfelle kan det eventuelt være snakk om å tilføre ressurser for at konsolideringen skal bety mer kompetent bibliotek.

Uansett samarbeidsform vil det i vår situasjon være svært viktig å opprettholde bibliotekene, ikke minst med tanke på store geografiske avstander. I tillegg kommer at flere enheter er/vil bli kombinasjonsbibliotek med skoler. Læringsarenaen og møteplassen må være fysisk til stede, både ut fra hensynet til kunnskap, kultur og demokrati.

Skolebibliotekene

Utredningen understreker at skolebibliotekene trenger standardheving både m.h.t. lokaler, tilbud og faglig kompetanse. Det er derfor svært gledelig at det foreslås eget utviklingsprogram for skolebibliotek. Utredningen påpeker også at det kan være nødvendig med en koordinator for skolebibliotekene i kommunen, for å løfte dem og også være et bindeledd til folkebiblioteket. Dette er et behov Vefsn bibliotek tydelig har registrert og spilt inn til skolefaglig ledelse.

Andre organisatoriske tiltak

Utredningen foreslår investeringsprogram for biblioteklokaler, noe som anses som svært viktig, ikke minst på bakgrunn av at de eksisterende tilskuddsordningene for kulturbygg i liten grad kommer bibliotekene til gode.

Det er viktig at programmet stimulerer til nytenking omkring arealløsninger og ulike kombinasjons- og flerbruksalternativ for å få fram nye biblioteklandskap og utvikle bibliotekbegrepet.

Målområde 3: Kompetanse og forskning

Kompetanseutviklingsprogram

Utredningen forutsetter at ”i *Norgesbiblioteket* skal de enkelte bibliotekene ha flere årsverk etter konsolideringsprosessen en de har i dag” (del I, s. 36). Det gir mulighet for bredde og dybde i kompetansen som utredningen foreslår løst gjennom et kompetanseutviklingsprogram. Programmet ser ut til å være forbeholdt konsoliderte bibliotek. Konsekvensen blir i så fall at alternativt interkommunalt biblioteksamarbeid kommer dårligere ut.

Sett fra Vefsn biblioteks ståsted, vil det største kompetansebehovet ligge innenfor omstilling og utvikling, samt markedsføring og utnyttning av ny teknologi, alle områder som utredningen vektlegger. Mulig konsolidert bibliotek vil forsterke behovet for ledelseskompetanse. Hospiteringsmuligheter både nasjonalt og internasjonalt, samt etablering av nettverksgrupper

som skal bidra til kunnskapsdeling, er også gode kompetansehevingstiltak, i særlig grad for små- og mellomstore bibliotek.

Behovet for kompetanseløft i skolebibliotekene slås tydelig fast, og inngår i det før nevnte skolebibliotekprogrammet, se punktet Struktur og organisering.

Oppsummering

Bibliotek 2014 skisserer mange gode tiltak som vil gi bibliotekene et samlet løft. Målet er at vi om 7-8 år skal framstå som *Norgesbiblioteket*, et samarbeidende nettverk av kompetente fysiske bibliotek og digitale ressurser.

Enkelte mindre tiltak kan gjennomføres med mer prosjektmidler til ABM-utvikling. Men dersom *Norgesbiblioteket* skal bli realisert krever det sterk økning i statlige bevilgninger, spesielt i forhold til områder som utvikling av digitale tjenester/lik tilgang til digitale ressurser, kompetanseutvikling, skolebibliotekprogram og investeringsprogram for lokaler. Hvis *Bibliotek 2014* skal bli en reform som følges opp med økonomiske midler, bør Regjeringen legge den fram som en melding for Stortinget.